

Emanete İhanet

Kenan Demirkol

İnsan Hakları Evrensel Bildirisi 10 Aralık 1948 tarihinde Birleşmiş Milletler'in Paris'teki bir toplantısında 30 madde olarak kabul edilmiştir.

Bildirinin 3. maddesi: "Yaşamak, özgürlük ve kişi güvenliği herkesin hakkıdır", der. 5. maddesi ise: "Hiç kimse işkenceye ya da acımasız, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza ya da muameleye uğratılamaz" demektir. İnsan haklarının temel yasası olan İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'ne ülkemizde ne kadar uyulmaktadır. Korkarım hiç. Bu konuyu biraz açmak istiyorum ve özellikle devlete emanet edilen canlardan örnek vermek istiyorum.

1. Örnek:

20 yaşını dolduran her erkek askerlik görevini yapmakla yükümlüdür. Çoğu genç ve onların gururlu aileleri için bu bir dönüm noktasıdır; erkek olmanın tescilidir çünkü ülkemizde askerliğini yapmak. Her ne kadar bazı gemicik sahipleri belli bir döviz karşılığı kısa dönem askerlik yapsada ezici çoğunluk 15 ay asker ocağında geçirir. Genellikle evden ilk ciddi uzaklaşma olan bu süre insanın olgunlaşması, kendi ayakları üzerinde durmayı öğrenmesi açısından bir okul niteliğindedir.

Bir de psikopatlar olmasa.

Elinde silah olan her zaman kendini çok güçlü hisseder. Bu yapay (silahlı) güç çok iyi sindirilmiş olması gerekir. Aksi takdirde savaş durumunda düşmana değil kendi adamlarına da zarar verir. İki hafta önce bunun çok acı bir örneğini yaşadık: Nöbeti sırasında uyuya kalan bir ere teğmen pimi çekilmiş bir el bombası verir. Bunu tuttuğu sürece bir sorun yok ama düşürürse patlar. Nitekim patladı ve bombayı tutanla birlikte 4 isimsiz er öldü. Bu hunharca davranışın hiçbir açıklaması, hiçbir özürü yok olamaz da. Bu olsa olsa emanete ihanettir. En temel insan hakkı olan yaşama hakkını hiçe saymaktır. Buna hiç kimsenin, ordunun da hakkı yoktur. Suç bireyseldir, doğru fakat o birey örgütlü bir kuruluşun üyesi ise suç kurumu da bağlar. Teğmenin tutuklanıp yargılanması bu vahşeti temizlemez. Her devlet kurumu kendine

emanet eden canları korumakla yükümlüdür. Bu nedenle ordunun bu vahşet karşısında ne gibi önlemler alacağı esastır. Teğmen bir akıl hastası ise zaten ceza almayacaktır, gerçekten akıl hastası ise almamalıdır da. Bu durumda 4 yok olan canın hesabı ne olacak? İşte bu hesabı verecek olan ordudur. Ordu bunu kaza olarak geçiştirirse hangi anne-baba çocuğunu korkmadan askere gönderebilir?

2. Örnek

On çocuklu bir ailenin 16 yaşındaki kızları alkolik baba ve cinsel tacize yeltenen ağabeyden korkarak polisi arar ve kurtarılması için yalvarır. Gerçekten de ertesi gün polis gelir ve çocuğu aileden alıp Çocuk Esirgeme Yurduna yerleştirir. Ertesi gün aynı çocuk 3. kattan düşerek ölür. İntihar etmek istese evinde de edebilirdi. Bunun için Çocuk Esirgeme Kurumu'na getirilmesi gerekmezdi. Yine de varsayalım ki intihar etti. Tutuklanan her kez ilk olarak doktor muayenesine götürülüyor ama eğer çocuk intihar ettiyse demek ki yurda alınmadan önce muayene edilmemiş. Böyle sıkıntılı bir ortamdan gelen bir genç kızın, özellikle de öz ağabeyi tarafından cinsel tacize uğramışsa ruhsal sıkıntılarının olma olasılığı çok yüksek. O halde hemen sahip çıkıp gerekli tedavi ve önlemlerin alınması zorunludur. Eğer çocuk muayene edilip bir hastalık saptanmadıysa, niye durup dururken intihar etsin?

İntihar etmediyse camdan itildi sonucu çıkar. Niçin? Aceba Çocuk Esirgeme Kurumu'nda da cinsel tacize uğradı da feryat etti, feryatları duyulmasın diye mi canına kıyıldı? Tüm bu soruların yanıtı acilen bulunması gerekir. Ancak bulunsa da yine de insanın yaşama hakkı devletin bir kurumu tarafından ihlal edilmiş oluyor. Yine emanete ihanet var.

3. Örnek

Güler Zere kişiliğinde somutlaşan bir insanlık ayıbı. Hapishanelerde tutuklu bulunan mahkumların sağlık sorunları ile yeterince ilgilenilmiyor. Hatta sanki kasıtlı olarak tedaviler geciktiriliyor.

Bir insan ne suç işlemiş se işlesin cezasını mahkum olarak devletin himayesi altında çeker. Yani mahkumun da canı devlete emanettir. Hasta mahkumların tedavileri zamanında gerçekleştirilmezse devlet olarak özgürlüğü kısıtlama cezası yanısıra bedensel zarar verme cezası da uygulamış olur bazı hallerde

de mahkumun tedavisi geciktiğinden ölebilir bu durumda da idam cezası uygulanmış olunur. Güler Zere bir kanser hastası. Tedavisinin hapisane koşullarında yapılamayacağına dair adli tıp raporu var. Ancak Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumu bu raporu onaylamadığı için Güler Zere'nin infaz erteleme talebi aylardır yerine getirilmiyor, ve hasta her gün biraz daha ölüme yaklaşıyor. Yasalarımızda idam cezası olmadığına göre Güler Zere tedavisizlikte ölürse bu infazın cevabını kim verecek? Elbette gardiyanlar veya hapisane müdürü değil, devlet verecek, devlet. Çünkü mahkumun da canı devlete emanet.